

4279 ¹³/₂ 29: 1. Beh. af F. t. L. om Folkeafstemn. ang. Ophæv. af den tvungne Værnepligt. 4280

[Ole Bjørn Kraft.]

lem Hr. Axel Dams Bemærkninger i Dag har heller ikke gjort det. Jeg skal blot tillade mig den Bemærkning, at naar det ærede Medlem Hr. Axel Dam synes at mene, at en Ordning, hvorved man indfører en hvervet Hær i Stedet for at have almindelig Værnepligt, skulde være af en særlig fin, en højere moralsk Karakter, kan jeg ikke være enig med ham deri. Jeg maa tværtimod mene, at den Stat, der lader Forsvaret afgøre af alle i Fællesskab, i denne Henseende er af en højere moralsk Karakter end den Stat, der lader Forsvarets Opgaver varetagte gennem hvervede Soldater.

P. Munch: Jeg kan slutte mig til de Udtalelser, der er faldet fra nogle af de foregaaende Talere om, at det i og for sig havde været naturligt at sætte dette Lovforslag til Forhandling sammen med det Forslag, som Forslagsstillerne har bebudet om hele den almindelige Ordning af vort Militærvæsen. I Fjor havde vi, som allerede tidligere bemærket, det samme Lovforslag til Behandling her. Jeg sagde ved den Lejlighed, at jeg ansaa den rigtige Form for en Folkeafstemning om Militærspørgsmaalet for at være en Afstemning om et bestemt, positivt udarbejdet Militærforslag, men at jeg for mit Vedkommende ogsaa meget vel, hvis der var Mulighed for, at dette kunde bringe et Resultat, kunde tænke mig en Afstemning om selve Spørgsmaalet tvungen Værnepligt eller ikke, og vi for vort Vedkommende stemte derfor for Forslaget i Fjor, og hvis det skulde komme til Afstemning i Aar, vil vi atter gøre det.

Den højtærede Forsvarsminister benyttede jo Lejligheden til at holde et lille politisk Foredrag om Begrebet Folkeafstemning, et lille moralsk Foredrag om Ungdommens Pligter og endelig en lille Tale om Begrebet hvervet Hær og Værnepligtshær. Jeg tror ikke, der er Grund til at komme ind paa en Diskussion derom. Jeg skal kun sige, at med Hensyn til Folkeafstemningen i vort Forfatningsliv er jeg helt uenig med den højtærede Minister, og jeg tror ikke, at hans Henvisning til ringe Deltagelse ved tidligere Lejligheder har nogen virkelig Betydning. Den Gang der var en saadan Afstemning om Grundloven, holdt et Parti sig ganske bevidst tilbage, og deraf maatte følge en meget

ringe Vælgerdeltagelse, og den Gang vi stemte om de vestindiske Øer, var der i Partiet Venstre en saa dybtgaaende Uenighed, at en meget stor Del af Venstres Vælgere undlod at stemme. Det var ganske særlige Forhold, der dør gjorde sig gældende. Jeg anser Folkeafstemning i mangfoldige Tilfælde for at være den nyttigste og hensigtsmæssigste Form i Henseende til virkelig at bringe en direkte personlig Interesse frem hos Vælgerne overfor mange af de store Spørgsmaal, der foreligger til Afgørelse.

Med Hensyn til Begrebet hvervet Hær og Værnepligtshær maa jeg naturligvis lade de ærede Forslagsstillere svare for, hvorvidt den Ordning, som de paatænker at foreslaa her, vilde kunne tilvejebringes, uden at den Hærstyrke, de regner med, blev en hvervet Hærstyrke, naar der ikke findes tvungen Værnepligt; men den Ordning, som vi har ment hensigtsmæssig, knyttet til et Vagtværn af den ene eller den anden Beskaffenhed, er ganske vist af saadan Karakter, at der overhovedet ikke bliver Tale om hvervet Hær i Forbindelse dermed. Det Forslag, vi har stillet, har overhovedet intet som helst med Begrebet hvervet Hær at gøre. Det er et Forslag, der gaar ud paa en ganske kortvarig Uddannelse for Mandskabet, en Uddannelse paa 4 Maaneder, og den hvervede Hærs Karakter er den langvarige Uddannelse, der gør selve Stillingen som Soldat til en Art Erhverv for en væsentlig Del af de paagældende Menneskers Levetid. Det er i enhver Henseende fuldkommen forskelligt derfra.

Naar den ærede Ordfører for det konservative Folkeparti sagde, at de Lande, der benyttede en hvervet Hær i Modsetning til en Værnepligtshær, ligesom var moralsk mindre vægtige i Forhold til andre — saadan forstod jeg ham i hvert Tilfælde —, staaende paa et mindre fremskredent og op-højet Standpunkt, har jeg dog maaske Lov at minde om, at dette Standpunkt har England staaet paa og staar England paa, og saadan til de allermest tilbageværende Lande plejer vi dog ikke at henregne England, heller ikke de Forenede Stater og forskellige andre Stater rundt om, hvor det samme er Tilfældet. Naar det dernæst fra den højtærede Forsvarsministers Side blev sagt, at saadanne hvervede Hære kunde